

Handleiding *Tiffany en het rovershol*

Beste leerkracht,

Binnenkort bezoek jij met je klas het DIVA museum. Tijdens de rondleiding *Tiffany en het rovershol* maken de oudste kleuters, leerlingen uit de eerste graad lager onderwijs of een vergelijkbare leeftijd uit het buitengewoon onderwijs, kennis met de rijke collectie van DIVA. Via het verhaal van de kleine Tiffany en haar rovers gaat jouw klas op ontdekking in het museum ofwel het rovershol. Door een interactieve rondleiding met verborgen brieven en speelse opdrachten leren ze spelenderwijs meer over diamant, juwelen en zilver. Wees welkom in onze wereld van kunst, schoonheid en luxe en laat je verwonderen!

Deze handleiding geeft je inspiratie om het bezoek aan het DIVA museum voor te bereiden in de klas, of nadien verder aan de slag te gaan met de inhoud van de rondleiding. Voel je vrij om er nog je eigen toets aan te geven. Elke klas is tenslotte anders en wie kent de leerlingen beter dan jij? De ontmoeting staat voorop. Wij kijken alvast uit naar jullie komst!

Tot gauw!

Het DIVA-team

Inhoud van de handleiding:

1. Kort verloop van de rondleiding
2. Voorbereiding in de klas: ideeën
+ Woordenlijst met begrippen die aan bod komen tijdens de rondleiding
3. Op bezoek bij DIVA
4. Naverwerking in de klas
5. Ontwikkelingsdoelen en eindtermen
6. Bijlagen

1. Verloop rondleiding in het kort

Tiffany en het rovershol is uitgewerkt rond enkele thema's en voorwerpen uit de permanente collectie van het DIVA museum.

De rondleiding duurt 60 minuten, juist voldoende tijd om het museum te bezoeken. Kom daarom 15 minuten vroeger naar DIVA om de jassen en rugzakken al op te bergen in de lockers en naar de wc te gaan.

Het museumbezoek start rustig met een expressief voorleesmoment door de gids. Het boek, *De drie rovers* van Tomi Ungerer vormt het vertrekpunt van de rondleiding. Tiffany uit het boek wil de leerlingen graag laten kennismaken met het museum dat heel hard lijkt op het huis van de rovers waar zij vroeger woonde. Ze heeft daarom een brief geschreven naar de gids; de andere brieven moeten de kinderen zelf zoeken, die liggen verstopt in het museum. Deze zes verborgen brieven geven de kinderen speelse opdrachten langs de schatten van het rovershol, ideaal voor nieuwsgierige kinderen om te beleven met het hele lijf. Ze gaan op zoek naar verhalen in de collectie. Waar komt diamant en goud vandaan? Waarom is het zoveel waard? Kan iets dat niet blinkt ook een schat zijn? Wat is echt en wat is nep? Welk verhaal vertelt die glimmende soeplepel? Wat zijn tafelmanieren? Speelse opdrachten dagen je leerlingen uit om samen te luisteren en te onderzoeken. Het belooft een boeiende ontdekkingstocht te worden.

2. Voorbereiding in de klas: ideeën

Als voorbereiding op jouw komst naar DIVA geven wij je al enkele activiteiten mee die je met de kinderen kan doen. Op deze manier worden ze voorbereid op hun bezoek aan het museum.

2.1 Wat is een museum?

Als kennismaking met een museum is het voor jonge kinderen belangrijk om te weten wat een museum juist is: een plaats waar verzamelingen van objecten worden tentoongesteld. Om dit duidelijk te maken stellen we de volgende activiteit voor: laat de kinderen (een deel van) hun eigen verzameling meenemen naar school. Dit kan gaan van pokémonkaarten tot schelpen, steentjes,... Deze verzamelingen kunnen besproken worden. Stel vragen over de verschillen en gelijkenissen tussen de verzamelingen (kleur, materiaal, soort, vorm, textuur).. Wat maakt de verzameling zo speciaal? Zijn er unieke of zeldzame stukken bij?

2.2 Museumregels: magda/magda ni?

Het is aangeraden om de museumregels op voorhand met de kinderen te overlopen. We zetten ze voor jou op een rijtje:

Wat mag er niet?

Lopen, roepen, eten, objecten of vitrines aanraken.

Wat mag er wel?

Kijken, luisteren, vragen stellen, samen blijven.

Zie bijlage 1 voor de afbeeldingen; de leerlingen kunnen de bolletjes inkleuren: rood mag niet, groen mag wel.

2.3 Woordenlijst rondleiding Tiffany en het rovershol

Ter voorbereiding geven we een woordenlijst mee met woorden die tijdens het museumbezoek aan bod zullen komen. Zo kan je nieuwe of moeilijke woorden al op voorhand aanbrengen. In bijlage 1 vind je woordkaarten terug met de meeste woorden uit onderstaande lijst zodat je ze spelenderwijs kan inoefenen.

een museum
diamant
goud
zilver
een mijn
rijk
arm
een rover (= een dief)
een hol
een juweel
een ring
een armband
een schat
een schatkist
een kluis
echt
nep/vals
een mes
een vork
een lepel
een glas
een bord
verzamelen
kunst
een kamer
een kast
aanraken
stappen
stil zijn

3. Op bezoek bij DIVA

Praktisch

- Gaan jullie in groep of apart naar het DIVA museum?
- Nemen jullie de tram of de bus? Of gaan jullie met de fiets?
- Meer informatie over de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van DIVA vind je op <http://www.divaantwerp.be/nl/visit/plan-je-bezoek>.
 - De rondleiding start op **het** afgesproken uur. Kom zeker een kwartier voor aanvang naar DIVA.
- Laat bij het binnenkomen aan de balie weten uit hoeveel personen jullie groep bestaat.
- De gids wacht jullie verder in het museum op.
- Op -1 bevinden kan je de lockers en toiletten vinden.
- De rondleiding duurt 1 uur.

4. Naverwerking

4.1 Werken met boeken:

- **Willewete / Naar het museum**
Florence Ducatteau
Een informatief prentenboek voor kinderen vanaf 5 jaar over naar het museum gaan in je vrije tijd.
- **Max in het museum**
Ellen Cornelis
Breng samen met Max een bezoek aan grote musea en haal inspiratie uit kunstwerken en uitvindingen. Max leert je kijken en praten over wat je ziet. Samen met hem experimenteer je met allerlei materialen en maak je de gekste dingen.
- **Het kleine museum**
Uitgeverij Querido
150 woordjes (van aardbei tot zebra en van auto tot zon) en 150 afbeeldingen (van Bosch tot Braque, van Van Gogh tot Hopper) vormen samen "Het klein museum", een kijkboek voor kinderen vanaf 5 jaar.
- **Kobe maakt een museum**
Åshild Kanstad Johnsen, 2015
*In alles is wel iets moois te zien en daarom is het soms moeilijk om dingen weg te doen. Dat vindt Kobe ook. Aan het eind van elke zoektochtdag is zijn verzameling spullen wéér gegroeid. Wat kan hij daar eens mee doen? Want nu zitten al zijn dozen en laden toch echt vol...
Juist, een museum beginnen! En als hij dat beu is, besluit Kobe zijn spullen een ander leven te geven: hij vereeuwigd ze op een foto en brengt ze daarna naar een antiekwinkel of naar de juiste afvalbak. Of hij knutselt er iets heel bijzonders van, iets wat bijna kunst is en in het museum thuishoort...*

4.2 Magda ni?

Weten de kinderen nog wat je mag en niet mag in een museum? Oefen de afspraken nog eens in met bijlage 2

4.3 Mijn verzamel-schat-kist:

Een museum heeft naast het tentoonstellen van voorwerpen ook de taak objecten te verzamelen en te bewaren. Misschien zitten er wel kinderen in de klas die gebeten zijn door de verzamelkriebel? Laat de leerlingen een mooi doosje kiezen en het versieren met droge deegwaren, kroonkurken, knopen, ... en spuit of schilder het geheel zilver. Zo maken ze een mooi kistje om hun schatten in te bewaren.

De verschillende kistjes kunnen de basis vormen van een leuk gesprek en het begin van een eigen, nieuw museum.

4.4 Praten over schatten

De ultieme schat waarnaar rovers en zeebonken op zoek gaan, bevat meestal gouden juwelen of zilveren munten. Althans, zo wordt het in boeken en films vaak afgebeeld. Maar waarom? Omdat ze veel waard zijn? Omdat ze mooi zijn? Kan iets dat niet blinkt, ook een schat zijn? Wat is het nog meer waard om een schat te noemen? En wat heeft voor kinderen zoveel waarde dat het in een schatkist mag? Dat ga je met de kinderen onderzoeken in een filosofisch gesprekje.

Na het maken van een verzamel-schatkist kunnen jullie praten over wat ze in de schatkist zouden steken. (geïnspireerd op *Filosoferen met Kinderen* van de Denkkaravaan).

Leg een aantal voorwerpen of anders foto 1, 2 en 3 in de kring (bijlage 3)

Vraag: Stel dat jij een schatkist hebt en je mag nog één juweel kiezen dat erin mag. Welk zou jij dan kiezen van deze 3? Laat enkele kinderen aan het woord om zoveel mogelijk redenen op te geven (mooi, blinkend, duur, groot, uniek, ...)

Doorvragen:

Stel dat een buitenaards wezen hier op aarde landt en (foto 1) in handen krijgt. Zou hij/zij dat in een schatkist leggen? Hoe zou hij/zij moeten weten dat het een schat is?

Leg een heel gewone steen bij voorwerpen en/of de drie foto's.

Vraag: Vind jij dat deze steen thuishoort in de schatkist?

Doorvragen om te variëren (kies een gepaste vraag afhankelijk van het gesprek):

Als ik de steen kreeg van mijn oma, mag hij dan in de schatkist? Wat is het verschil met een gewone steen?

Als de steen duizend jaar oud is, mag hij dan in de schatkist?

Als de steen zou blinken, mag hij dan in de schatkist?

Als de steen van een rijke farao in Egypte was, mag hij dan in de schatkist?

- Zou jij ook eens een schat willen vinden?
- Wat hoop je dat er in de schat zit?
- Kan iets dat je niet kan kopen, een schat zijn? Kan je een voorbeeld geven?
- Kan iets lelijk, een schat zijn? Kan je een voorbeeld geven?
- Wat is dat, een schat?

Doorvragen

- Kan je ook uitleggen waarom je dat denkt?

- Is er iemand die er anders over denkt?
- Is dat altijd zo?
- Hoezo?

4.5 Groetjes uit DIVA!

Jullie waren op bezoek in het DIVA museum en dat mag iedereen weten. Laat de kinderen daarom postkaarten voor het museum ontwerpen. Je kan verschillende technieken gebruiken: tekenen, schilderen, knippen, plakken of een combinatie ... Wanneer de kinderen hun kaart ook echt versturen naar het DIVA museum, krijgt ze een mooie plaats in het museum.

5. Ontwikkelingsdoelen en eindtermen

Tiffany en het rovershol sluit aan bij de ontwikkelingsdoelen en eindtermen muzische vorming van het kleuteronderwijs. Op een actieve en speelse manier komen de kleuters en kinderen meer te weten over een aantal museumobjecten.

De rode draad in de rondleiding is een verhaal. Een aantal doelen worden gerealiseerd door het verhaal te beluisteren en te beleven. In het verhaal zijn ook verschillende kleine opdrachten verweven. Door aan de opdrachtjes te werken, oefenen de kleuters zich in de volgende ontwikkelingsdoelen:

Muzische vorming – Beeld

1.1 de kleuters kunnen visuele waarneming en beeldend geheugen versterken en vergroten door beeldelementen te herkennen

1.2 de kleuters kunnen materiaalgevoeligheid ontwikkelen door exploreren en experimenteren

1.3 de kleuters kunnen kleur, lijn, vlak, ritme, vorm en versiering onderscheiden en de ontdekking van beeldelementen verwoorden

Muzische vorming - Drama

3.1 de kleuters kunnen eigen belevenissen, ervaringen, gedachten, gevoelens, handelingen verwoorden

3.2 de kleuters kunnen zich inleven in personages en dingen uit de omgeving en deze uitbeelden

3.3 de kleuters kunnen met een creatief stem- en taalgebruik expressief reageren en belevenissen uitbeelden

3.5 de kleuters kunnen genieten van een gevarieerd aanbod van hedendaagse en klassieke kinderliteratuur, en voor hen bestemde culturele activiteiten

Muzische vorming - Media

5.3 de kleuters kunnen de volgorde van een reeks van voorwerpen, prenten, beelden, klanken en geluiden vaststellen, veranderen, schikken, herschikken en er een nieuw verhaal rond vertellen

Taalwerving Nederlands

Luisteren

- 1.5 de kleuters kunnen een beluisterd verhaal, bestemd voor hun leeftijdsgroep, begrijpen
- 1.6 de kleuters kunnen de bereidheid vertonen om naar elkaar te luisteren en om zich in te leven in een boodschap

Spoken

- 2.1 de kleuters kunnen een voor hen bestemde mededeling en/of verhaal zo (her)formuleren, dat de inhoud ervan herkenbaar overkomt
- 2.2 de kleuters kunnen spreken over ervaringen of gebeurtenissen uit de eigen omgeving of over wat ze van anderen vernamen
- 2.5 de kleuters kunnen iemand of iets beschrijven volgens kleur, vorm, grootte of een specifieke eigenschap
- 2.7 de kleuters kunnen in een gesprek met een eenvoudige maar relevante vraag of met commentaar reageren
- 2.10 de kleuters kunnen zich inleven in duidelijk herkenbare rollen en situaties en vanuit eigen verbeelding/beleving hierop inspelen.
- 2.12 de kleuters zijn bereid om eigen gevoelens en verlangens op een persoonlijke manier uit te drukken
- 2.13 de kleuters beleven plezier in het gebruiken van taal en het spelen met taal in concrete situaties

6. Bijlagen

Bijlage 1: woordkaarten

<p>Een museum</p>	
<p>Diamant</p>	
<p>Goud</p>	

Zilver

Een mijn

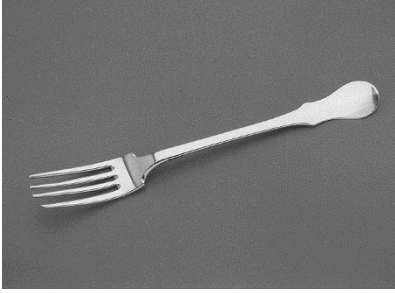
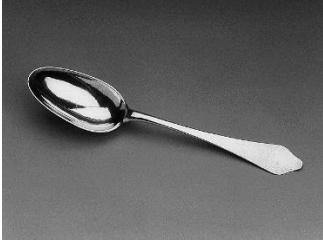

Een rover of een dief

Een hol

Een juweel	
Een ring	
Een armband	
Een schat	
Een kluis	

Een mes	
Een vork	
Een lepel	
Een glas	

Een bord

Verzamelen

Een kamer

Een kast

Aanraken		
Stil zijn		

Bijlage 2: Magda ni?

Weet je nog wat je mag en niet mag in een museum?

Kijk naar de prentjes. Kleur het bolletje groen (dat mag) of rood (dat mag niet).

○

○

○

○

○

○

Bijlage 3

Foto 1: S88/38, Diadeem met 7 waaivormige, Ca.1830-1860, UK Vervaardiger onbekend

Foto 2: S2017/8, Dasspeld met slang, 1832-1869, Mannen juweel

Foto 3: DMK99/4, Armband / halssnoer, Ca.1860, Frankrijk, Vervaardiger onbekend

